

Notitie:

Stappenplan GGD tbv MER-aanmeldingsnotitie

Ulicoten, 07-12-2017

Kenmerk: LG/01211_028

Inleiding

Op het bedrijf aan de Rosepdreef 9 te Oisterwijk wordt in de beoogde situatie een OF-OF-vergunning aangevraagd. Deze OF-OF vergunning betreft een vergunning voor het houden van OF vleeskalkoenen OF vleeskuikens. Deze GGD-gezondheidstoets is een bijlage van de MER-beoordelingsnotitie voor de beoogde situatie aan de Rosepdreef 9 te Oisterwijk. Met deze toelichting wordt onderbouwd op welke wijze in de plannen en de bedrijfsvoering van de ondernemer rekening wordt gehouden met de volksgezondheid. Tevens is een toelichting opgesteld, waarin wordt ingegaan op de aspecten die te maken kunnen hebben met risico's voor de volksgezondheid. De toelichting is gebaseerd op het Aanvullend Toetsingsinstrument uit de Handreiking veehouderij en volksgezondheid d.d. 3 maart 2016, die is opgesteld in opdracht van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO). Deze handreiking is tot stand gekomen met medewerking van diverse bestuurlijke organisaties (Provincie, omgevingsdiensten en gemeentes) en de GGD.

In deze Handreiking is tevens een stappenplan opgenomen. Op basis van dit stappenplan kan worden vastgesteld of een aanvraag voor advisering aan de GGD moet worden voorgelegd. In deze notitie wordt dit stappenplan doorlopen.

Het stappenplan

Het stappenplan is als bijlage aan deze notitie toegevoegd. In het stappenplan zijn de volgende 8 aspecten verwerkt:

1. De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv);
2. De Wet milieubeheer, titel 5.2 luchtkwaliteitseisen (fijn stof);
3. De Verordening ruimte 2014;
4. Afstandsadvies GGD Nederland;
5. De wijze waarop met overbelasting geur wordt omgegaan;
6. De aanwezige diersoort(en) binnen een veehouderij;
7. De aanwezigheid van mestbe- en verwerking;
8. Ongerustheid bij omwonenden.

De afwegingsaspecten worden voor deze aanvraag hierna nader toegelicht:

1. *Voldoet de ontwikkeling aan de Wgv en de gemeentelijke geurverordening?*
De berekende geurbelasting is in beide situaties het hoogst op de woning aan de Rosepdreef 18. De geurbelasting op deze woning bedraagt hier maximaal 5,1 OU_E/m³ in de situatie met vleeskalkoenen, waardoor ruimschoots wordt voldaan aan de Wet geurhinder en veehouderij. De gemeente heeft geen geurverordening vastgesteld.
2. *Voldoet de ontwikkeling aan de Wet milieubeheer, titel 5.2 luchtkwaliteitseisen (fijn stof)?*
Voor fijn stof (PM₁₀) geldt een norm van 40 µg/m³ (jaargemiddelde concentratie) en maximaal 35 overschrijdingsdagen met een belasting van 50 µg/m³. De berekende fijnstof-concentratie is het hoogst op de woning aan de Rosepdreef 13, de concentratie op deze woning bedraagt 21,21 µg/m³ in de situatie met vleeskuikens (jaargemiddelde concentratie).

Het aantal overschrijdingsdagen is in de beoogde situatie 9,5. Sinds 2015 moet ook voldaan worden aan de grenswaarde voor de jaargemiddelde PM_{2,5}-concentratie van 25 µg/m³. PM_{2,5} is een gedeelte van PM₁₀. Aangezien in de beoogde situatie de concentratie PM₁₀ onder de 25 µg/m³ blijft, kan gesteld worden dat tevens voor PM_{2,5} wordt voldaan.

3. *Voldoet de ontwikkeling aan de vereisten uit de Verordening Ruimte 2014 op het gebied van geur en fijn stof?*

In de Verordening Ruimte Noord-Brabant zijn normen opgenomen voor de kans op cumulatieve geurhinder (maximaal 12% voor de bebouwde kom en 20% voor het buitengebied) en een maximale fijnstofconcentratie (31,2 µg/m³). Indien niet aan deze normen wordt voldaan, is een advies van de GGD nodig. De hoogste achtergrondconcentratie wordt berekend op Rosepdreef 18; hier is in de beoogde situatie sprake van een percentage aan geurgehinderden van 8% (5,718 OU_E/m³). Derhalve wordt voldaan aan het gestelde omtrent de achtergrondconcentratie geur.

De fijnstof-concentratie voldoet met een maximum van 21,21 µg/m³ tevens aan de strengere norm uit de VR2014.

4. *Aanvullend op de wettelijke luchtkwaliteitseisen wordt bij een significante toename van de bijdrage van het bedrijf aan de PM₁₀-concentratie (>1,2 µg/m³) een GGD-advies noodzakelijk geacht.*

Gezien de wijzigingen vindt een forse afname aan uitstoot van fijnstof plaats (PM₁₀ en PM_{2,5}), waardoor geen significante toename van het bedrijf aan de PM₁₀ concentratie plaats zal vinden. Er zal in de situatie met vleeskuikens een maximale bronbijdrage plaatsvinden van 1,0 µg/m³.

5. *Voldoet de ontwikkeling aan de minimale afstand van 250 meter tussen een veehouderij en de bebouwde kom of specifieke gevoelige bestemming (scholen, kinderdagverblijven, etc.)?*

De bebouwde kom van Oisterwijk ligt op 2,4 kilometer afstand. Binnen een afstand van 250 meter liggen geen specifiek gevoelige bestemmingen.

6. *Worden binnen de veehouderij geiten gehouden, of een combinatie van varkens en pluimvee, of is de afstand tussen een varkens- en pluimveebedrijf in de omgeving minder dan 100 meter?*

Er wordt in de beoogde situatie op het bedrijf enkel pluimvee (vleeskuikens óf vleeskalkoenen) gehouden. De afstand tot een varkenshouderij in de omgeving is circa 300 meter.

7. *Wordt er op het bedrijf mest bewerkt?*

Er vindt op het bedrijf geen mestbewerking plaats

8. *Is bij omwonenden sprake van veel ongerustheid over de volksgezondheid?*

Indien er veel ongerustheid bestaat over de volksgezondheid moet een GGD-advies gevraagd worden. Het is aan het bevoegd gezag om te beoordelen of sprake is van een dusdanige ongerustheid dat advisering vanuit de GGD noodzakelijk is.

Bij de aanvrager is het onbekend of er sprake is van omwonenden waarbij ongerustheid leeft over de volksgezondheid.

Het doorlopen van het stappenplan met bovenstaande antwoorden leidt tot de conclusie dat advisering vanuit de GGD niet noodzakelijk is.

Desalniettemin worden op het bedrijf diverse voorzieningen aangebracht en maatregelen getroffen, die bijdragen aan verlaging van de risico's voor de volksgezondheid. Aan de hand van het Aanvullend Toetsingsinstrument is de bedrijfsvoering uitgebreid toegelicht.

Ulicoten 13-11-2017

Van Dun Advies BV

[Redacted signature]

Ontvankelijkheid voor gezondheidstoets

Dit document beschrijft de informatie die Bureau GMV nodig heeft om een advies te kunnen opstellen over de gezondheidsaspecten die de gemeente moet meewegen in haar considerans van vergunningaanvragen voor veehouderij. Deze informatie is gebaseerd op het 'Aanvullend toetsingsinstrument'¹ dat Bureau GMV heeft ontwikkeld samen met de gemeenten Oirschot, Reusel-De Mierden en Gemert-Bakel. Hiermee kunnen gezondheidsaspecten worden afgewogen bij besluitvorming over individuele veehouderijbedrijven. Het eindresultaat is een maatschappelijk gedragen en wetenschappelijk onderbouwd toetsingsinstrument bestaande uit een checklist met verschillende gezondheidkundige criteria waarop bedrijfsuitbreidingen van veehouderijen beoordeeld kunnen worden.

Voor het doel van dit document zijn de gezondheidkundige criteria opgesplitst in 'toetsingscriteria' en 'maatregelen'.

De tabellen 'toetsingscriteria' beschrijven de gegevens waarvoor gezondheidkundige advieswaarden worden gehanteerd. In de kolom toelichting staat een korte uitleg over de relevantie voor volksgezondheid. Voor een uitgebreide onderbouwing kunt u het aanvullend toetsingsinstrument raadplegen.

De tabellen 'maatregelen' bevatten de maatregelen die in het toetsingskader vermeld staan. Om advies uit te kunnen brengen heeft bureau GMV graag inzichtelijk wat een ondernemer voor maatregelen met betrekking tot gezondheid toepast op het bedrijf. Dit kan de ondernemer laten zien door middel van een beschrijving van deze maatregelen, en een korte toelichting waarom dergelijke maatregelen wel of niet toegepast zijn. De tabellen 'maatregelen' kunnen hier richting aan geven.

¹ Aanvullend toetsingsinstrument. Een risico-inventarisatie en –evaluatie voor gezondheid bij veehouderij. Nijdam, et.al, 2013.

I. Algemeen

	Toetsingscriteria algemeen	Toelichting	Invullen door ondernemer
1	Welke diersoort(en) worden bedrijfsmatig gehouden? - Vergunde (huidige) situatie - Aangevraagde (toekomstige) situatie	Als er meerdere diersoorten op één bedrijf zijn kan dit een risico vormen voor de verspreiding van zoönosen. Dit voor zowel de vergunde als aangevraagde situatie.	<i>Op het bedrijf aan de Rosepdreef 9 zijn in de vergunde (huidige) situatie worden enkel vleeskalkoenen gehouden</i> <i>In de beoogde (toekomstige) situatie wordt een óf – óf vergunning aangevraagd. De óf – óf vergunning wordt aangevraagd om óf vleeskalkoenen, óf vleeskuikens te houden. Er wordt dus maar één diersoort op het bedrijf gehouden, maar het er kan gewijzigd worden van vleeskalkoenen naar vleeskuikens of andersom.</i>
2	Wat is de omvang van het bedrijf (in dieren aantallen)? - Vergunde (huidige) situatie - Aangevraagde (toekomstige) situatie	Het is in het kader van dier- en volksgezondheid belangrijk om te weten hoeveel dieren er op een bedrijf (beroepsmatig) gehouden worden, en of er sprake is van een toe- of afname in dieren aantallen ten opzichte van de vergunde situatie.	<i>Voor de locatie is een vergunning verleend voor het houden van 19.310 vleeskalkoenen.</i> <i>In de beoogde bedrijfsopzet worden óf 17.400 vleeskalkoenen óf 85.000 vleeskuikens gehouden op het bedrijf.</i>
3	Wat zijn de afstanden van het bedrijf tot nabijgelegen gevoelige bestemmingen? - Vergunde (huidige) situatie - Aangevraagde (toekomstige) situatie	Tot gevoelige bestemmingen worden gerekend woningen (niet zijnde bedrijfswoningen), scholen, zorginstellingen, etc. Het RIVM (Maassen, 2012) concludeert dat door toenemende afstand verdunning van agentia in het milieu plaats vindt waardoor blootstelling lager wordt. Het hanteren van een bepaalde afstand tussen veehouderijbedrijf en woningen heeft daardoor een gunstig effect op de blootstelling van omwonenden aan geur, fijn stof, endotoxinen en zoönotische agentia.	<i>In de vergunde bedrijfsopzet bedraagt de afstand van de stallen tot de dichtstbijzijnde woning ca. 75 meter. Dit is een woning gelegen in het buitengebied (Rosepdreef 13, Oisterwijk). Het dichtstbijzijnde emissiepunt is gelegen op ca. 110 meter. De dichtstbijzijnde woning van derden in de bebouwde kom is gelegen op circa 3 kilometer van het bedrijf (kom van Oisterwijk).</i> <i>In de beoogde bedrijfsopzet bedraagt de afstand van de stallen tot de dichtstbijzijnde woning ca. 75 meter. Dit is een woning gelegen in het buitengebied (Rosepdreef 13, Oisterwijk). Het dichtstbijzijnde emissiepunt is gelegen op ca. 145 meter. De dichtstbijzijnde woning van derden in de bebouwde kom is gelegen op circa 3 kilometer van het bedrijf (kom van Oisterwijk).</i>
4	Hoe is het bedrijf gelegen ten aanzien van gevoelige bestemmingen (kaart van de omgeving)?	Bureau GMV vraagt om een kaart van de omgeving, omdat zo de ligging van het bedrijf ten opzichte van gevoelige bestemmingen en andere veehouderijen inzichtelijk wordt.	<i>In een straal van 2 km rondom het bedrijf ligt het buitengebied van de dorpen Oisterwijk, Moergestel, Boxtel en Oirschot. Een kaart van de omgeving is opgenomen in bijlage I.</i>

II. Geur

Gezondheidseffecten

Geur kan verschillende gezondheidseffecten oproepen bij de mens: (ernstige) hinder, verstoring van gedrag en activiteiten en stress gerelateerde somatische gezondheidsklachten (bijvoorbeeld hoofdpijn). Het meest voorkomende en beschreven (gezondheids)effect van geur is (ernstige) hinder. De beoordeling van geur is subjectief en individueel bepaald. Hoe hinderlijk mensen een geur vinden hangt onder meer af van de aangenaamheid, de duur, frequentie en intensiteit van de geur. Ook de gewenning, het tijdstip en de vermijdbaarheid van de blootstelling spelen hierbij een belangrijke rol. Uiteraard beïnvloeden ook persoonsgebonden eigenschappen de ervaren hinder. Of de hinder ook tot andere gezondheidsklachten leidt, is persoonsgebonden en afhankelijk van de persoonlijke 'stressverwerking' ofwel 'coping'.

Toetsingscriteria

Het uitgangspunt van Bureau GMV is dat het recht op het verspreiden van geur samen dient te gaan met de verantwoordelijkheid om te werken volgens het ALARA-principe: 'as low as reasonably achievable'. Daarnaast hanteert Bureau GMV bij de beoordeling van geur gezondheidkundige advieswaarden. De maximaal toegestane geurbelasting is (uitgedrukt als effectmaat) maximaal 12% hinder in bebouwde kom (overeenkomend met redelijke goede milieukwaliteit conform bijlage 6/7 wgv) en maximaal 20 % hinder in het buitengebied (boven 20% is sprake van een (tamelijk) slechte milieukwaliteit conform bijlage t/7 WGV). Uit de tabel in bijlage 6/7 van de wet geurhinder en veehouderij kan afgeleid worden welke geurbelasting dan nog acceptabel is afhankelijk van het gebiedstype (concentratie of niet concentratiegebied) en afhankelijk of het gaat om voorgrond- of achtergrondbelasting.

	Toetsingscriteria geur	Toelichting	Invullen door ondernemer
1	Overzichtstabel van geur (voorgrond en achtergrond) voor omliggende gevoelige bestemmingen (binnen 2 km) - Voor de vergunde (huidige) situatie - Voor de aangevraagde (toekomstige) situatie	Met een overzichtstabel kan Bureau GMV direct zien wat de huidige geurbelasting is en wat de geurbelasting zal zijn in de aangevraagde situatie. Met de tabel wordt inzichtelijk welke gevoelige bestemmingen betrokken zijn, en hoe de geurbelasting (voor zowel voor- als achtergrond) verandert voor iedere gevoelige bestemming. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen de belasting in de woonkern en het buitengebied. De waarden worden getoetst aan de gezondheidkundige advieswaarden zoals door de GGD gehanteerd.	<i>Door voorgenomen ontwikkeling is er sprake van een afname van geurbelasting op de dichtbijgelegen geurgevoelige objecten ten opzichte van de vergunde situatie. Gezien de afname van geurbelasting op de geurgevoelige objecten is de ontwikkeling zeer positief.</i> <i>Voor de achtergrondbelasting is tevens een berekening gemaakt van de beoogde en vergunde bedrijfsopzet. Hieruit blijkt dat er op de geurgevoelige objecten een afname ontstaat wat betreft geurbelasting in de beoogde situatie ten opzichte van de vergunde situatie. De afname heeft een positief effect op het woongenot van de in de omgeving liggende geurgevoelige objecten. Voor meer informatie wordt verwezen naar de overige bijlagen welke bij de MER-beoordelingsnotitie zijn ingediend.</i>
	In de overzichtstabel van geur moeten in ieder geval de volgende gegevens aanwezig zijn:		

1a	Wat is de voorgrondbelasting geur (in OU/m³) op de hoogst belaste gevoelige bestemmingen in het buitengebied en woonkern? - Voor de vergunde (huidige) situatie - Voor de aangevraagde (toekomstige) situatie	De voorgrondbelasting is de geurbelasting die de veehouderij veroorzaakt bij de omliggende gevoelige bestemmingen. Het is voor Bureau GMV belangrijk om de voorgrondbelasting mee te nemen, omdat deze hinder kan veroorzaken bij omwonenden. De mate van hinder kan ingeschat worden op basis van de berekende geurbelasting. Om het verschil in de voorgrond geurbelasting in de huidige versus de aangevraagde situatie inzichtelijk te krijgen, dient deze voor beide situaties aangeleverd te worden.	<i>De berekeningen van de voorgrondbelasting zijn opgenomen in het geuronderzoek welke als separate bijlage is ingediend.</i>
1b	Wat is de achtergrondbelasting geur (in OU/m³) op de hoogst belaste gevoelige bestemmingen in het buitengebied en woonkern? - Vergunde (huidige) situatie - Aangevraagde (toekomstige) situatie	Met de achtergrondbelasting wordt de cumulatieve geurbelasting bedoeld. Alle veehouderijen uit de omgeving dragen hier aan bij. Ook de achtergrondbelasting kan hinder veroorzaken. De mate van hinder kan ingeschat worden op basis van de berekende geurbelasting. De relatie tussen de geurbelasting is verschillend voor de voorgrond- en achtergrondbelasting. Ook voor de achtergrondbelasting is het nodig om voor zowel de vergunde als de aangevraagde situatie de geurbelasting aan te leveren.	<i>Voor de achtergrondbelasting is tevens een berekening gemaakt van de beoogde en vergunde bedrijfsopzet. Hieruit blijkt dat er op de dichtbijgelegen geurgevoelige objecten een afname ontstaat wat betreft geurbelasting in de beoogde situatie ten opzichte van de vergunde situatie. De afname heeft een positief effect op het woongenot van de in de omgeving liggende geurgevoelige objecten. Deze berekeningen zijn tevens bijgevoegd in het geuronderzoek.</i> <i>Voor berekeningen en rekenresultaten wordt verwezen naar het separaat bijgevoegde 'Onderzoek geurbelasting Wet geurhinder en veehouderij'.</i>
*	Voor diersoorten waarvoor geen geuremissienormen zijn vastgesteld kan de tabel Toetsingscriteria niet worden ingevuld.		

Maatregelen

Er zijn verschillende maatregelen mogelijk om de geuremissie te beperken. Door de vragen uit de tabel te beantwoorden kan de ondernemer aangeven en onderbouwen welke maatregelen worden genomen binnen het bedrijf. Indien er extra maatregelen worden genomen die niet in de lijst vermeld staan, kunnen deze natuurlijk worden toegevoegd.

	Maatregelen geur	Aanvullende informatie	Invullen door ondernemer
1	Wat is de verandering in de geurbelasting (in OU_E/m^3) die plaatsvindt ten gevolge van de ontwikkeling? Indien er toename in geurbelasting plaatsvindt, wordt dan vermeld: - Hoeveel extra blootgesteld er zijn? - Of deze blootgesteld in de woonkern of het buitengebied wonen? - Of er (compensatie)maatregelen worden genomen?	Uitgangspunt van Bureau GMV is dat het recht op het verspreiden van geur samen dient te gaan met de verantwoordelijkheid om te werken volgens het ALARA-principe: 'as low as reasonably achievable'. Indien de geurbelasting redelijkerwijs niet verder verlaagd kan worden, vraagt Bureau GMV om een beschrijving van de maatregelen die de ondernemer neemt om de geurbelasting van zijn bedrijf zo laag mogelijk te houden.	<i>Uit de berekeningen blijkt wat de effecten van de ontwikkeling zijn op de geurbelasting naar de omgeving. Door de afname van de geuremissie wordt de geurbelasting naar de omgeving beperkt. In stal 3 worden in de beoogde situatie geen dieren meer gehouden.</i>
2	Is er sprake van emissiearme huisvesting en stalinrichting? - Zo ja, welk type? - Zo nee, waarom niet?		<i>In de beoogde situatie met vleeskalkoenen worden de stallen voorzien van warmteheaters en ventilatoren. Echter heeft dit emissiearme systeem geen invloed op de geuremissie.</i> <i>In de beoogde situatie met vleeskuikens worden alle stallen zullen worden voorzien van warmtewisselaars.</i>

	Maatregelen specifiek voor gesloten stalsystemen		Invullen door ondernemer
3	Zijn de emissiepunten geplaatst aan die zijde van het gebouw waarmee omwonenden het minst belast worden?		<i>De emissiepunten zijn zo ver mogelijk van de dichtstbijzijnde woningen geplaatst.</i>
4	In hoeverre kan de schoorsteenhoogte (verder) verhoogd worden om zo geuroverlast te verminderen?	Het is mogelijk dat de emissie uit de schoorsteen door gebouwinvloed onvoldoende opstijgt, en daardoor in de directe omgeving van het bedrijf veel geuroverlast veroorzaakt, ondanks eerdere geurberekeningen. Hierdoor kan de situatie ontstaan dat de ondernemer aan alle vergunningen voldoet, maar er desondanks toch geuroverlast ontstaat. In het algemeen geldt dat gebouwinvloed geen	<i>In de beoogde situatie is sprake van lengteventilatie. In de situatie met vleeskuikens worden de stallen tevens voorzien van warmtewisselaars. In dat geval wordt de dwarsventilatie gecombineerd met de ventilatie via de warmtewisselaars. Gezien de dwarsventilatie is geen sprake van een schoorsteenhoogte. Gezien de lage geurbelasting op de omliggende geurgevoelige objecten is dit ook niet</i>

		rol speelt als de schoorsteen 2,5 keer zo hoog is (vanaf maaiveld) als de hoogste obstakels of gebouwen in de omgeving. ² De GGD adviseert daarom in knelpuntsituaties om de gebouwinvloed mee te nemen in de berekeningen en vooral om ook de mogelijkheden te onderzoeken van het (verder) verhogen van de schoorsteenhoogte.	<i>noodzakelijk.</i>
5	In hoeverre zijn lokale geografische aspecten (gebouwinvloed) meegenomen voor het bepalen van de geuroverlast? (zoals de relatie met gebouwhoogte en ligging van het bedrijf t.o.v. de bebouwing in relatie tot de heersende windrichting in beeld in de geurmodellering)	Deze uitgebreidere modellering biedt meer inzicht in de lokale verspreiding van geur en biedt inzicht in mogelijke knelpunten. Zie vorige punt.	<i>In de V-stacks berekeningen is rekening gehouden met de lokale geografische aspecten zoals gebouwinvloed en heersende windrichting.</i>
6	Loopt de ventilatie-uitstroom verticaal in plaats van horizontaal?	Een verticale uitstroom zorgt ervoor dat geur en fijn stof zich meer verspreidt in de omgeving t.o.v. horizontale uitstroom.	<i>Nee, de ventilatie-uitstroom loopt horizontaal. Gezien de lage geurbelasting op de geurgevoelige objecten in de omgeving is het echter niet noodzakelijk om de ventilatie-uitstroom aan te passen.</i>
7	Is de opslag brijvoeder en bewerking brijvoeder/bijvoerkeuken aangesloten op een aparte luchtwasser? • Zo ja, welk type luchtwasser? • Zo nee, waarom niet?	Vraag advies over de effectiviteit luchtwassers. In de praktijk blijkt tevens dat in brijvoercomponenten een ander soort bacterie voorkomt die een negatieve invloed kan hebben op de werking van de bacteriën in een biologische luchtwasser. Gevolg is dat de geur vanuit de dierverblijven niet meer of minder wordt gereduceerd.	<i>Er wordt op het bedrijf geen brijvoer gebruikt.</i>
8	Wordt er gebruik gemaakt van technieken die maximale emissiereductie brengen, en waarom wel/niet?	Er zijn inmiddels veel technieken beschikbaar die verder reduceren dan de BBT die vallen onder het besluit huisvesting. Maakt het bedrijf gebruik van dergelijke technieken?	<i>In de situatie met vleeskuikens worden de stallen voorzien van een warmtewisselaar. Deze warmtewisselaars zijn erop gericht om het strooisel zo droog mogelijk te houden. Vochtig strooisel leidt tot een hoge geuremissie. Met een warmtewisselaar wordt de stallucht (en dus het strooisel) droger. In de situatie met vleeskalkoenen worden de stallen voorzien van warmteheaters en</i>

² Voor meer informatie zie Infomil: http://www.infomil.nl/onderwerpen/klimaat-lucht/luchtkwaliteit/rekenen-meten/nm/handreiking-nieuw-0/6_3_7_7_invloed_van/

			<i>ventilatoren. Deze techniek heeft echter geen invloed op de geuremissie. Gezien de lage belasting op omliggende geurgevoelige objecten is dit niet noodzakelijk.</i>
9	Worden BBT ook ingezet voor de bestaande (niet-emissiearme) gebouwen (in plaats van intern salderen), en waarom wel/niet?		<i>Alle stallen zijn in beide situaties emissiearm uitgevoerd voor wat betreft het aspect ammoniak.</i>
10	Is het mogelijk een sluis aan te brengen en onderdruk te creëren bij het openen van de deuren, en waarom wel/niet?		<i>Om de ventilatie van de stallen zo optimaal mogelijk te houden is het niet wenselijk om deuren open te laten staan.</i>
11	Wordt de inzet en het gebruik van de luchtwassers inzichtelijk gemaakt, met behulp van computergestuurde monitoringsystemen, en waarom wel/niet? Inzichtelijk maken van de inzet en gebruik van luchtwassers, met behulp van computergestuurde monitoringsystemen.	De luchtwasser dient 100% van de tijd te voldoen. Elektronische monitoring van nieuwe luchtwassers is wettelijk verplicht per 1-1-2013. Voor bestaande luchtwassers per 1-1-2016.	<i>Op het bedrijf zijn geen luchtwassers aanwezig.</i>
	Maatregelen specifiek voor diersoorten waar geen emissiefactoren zijn vastgesteld		
	Welke afstanden worden aangehouden bij de ontwikkeling met dieren zonder (wettelijke) emissiefactor? Wordt er voldaan aan de afstanden uit de Maatlat Duurzame veehouderij, en waarom wel/niet?	Afstanden houden geen rekening met cumulatie van meerdere bedrijven. Bij grote veehouderijen (bv 150 of meer melkkoeien) een grotere vaste afstand aanhouden.	<i>Er zijn geen andere dieren op het bedrijf aanwezig zonder geuremissiefactor.</i>
	Communicatie omgeving		
13	Hoe worden activiteiten (zoals mestrijden/mixen) aangekondigd bij de bewoners in de lokale omgeving?		<i>Vanuit het bedrijf wordt geen mest uitgereden en er wordt ook geen mest gemixt op het bedrijf.</i>
14	Hoe worden afspraken gemaakt over activiteiten, zoals tijdstippen van uitrijden mest en rekening houden met weersomstandigheden?		<i>Er wordt vanuit het bedrijf geen mest uitgereden. De geproduceerde mest wordt allemaal afgevoerd.</i>
15	Wat voor een klachtenprotocol heeft het bedrijf? Is de ondernemer het aanspreekpunt voor (geur)klachten, en waarom wel/niet?		<i>Klachten kunnen worden doorgegeven aan de eigenaar van onderhavig bedrijf. Bij klachten vanuit omwonenden is de ondernemer altijd bereid om in gesprek te gaan en de klacht op te lossen (indien mogelijk).</i>
16	Wordt er bij aanhoudende klachten samen met de gemeente een klachtenanalyse uitgevoerd (met bijbehorend onderzoek, bijvoorbeeld geurrendementsmetingen, elektronische monitoring en eventuele optimalisatie die daarin mogelijk is)?	Door het uitvoeren van een klachtenanalyse wordt duidelijk wat mensen als hinderlijk ervaren (beleving van omwonenden) en zijn gerichtere maatregelen mogelijk.	<i>Indien er sprake is van concrete klachten vanuit de omgeving die regelmatig terugkeren zal worden bekeken hoe deze klachten definitief verholpen kunnen worden. Dit zal eventueel in overleg met de</i>

III. Fijn stof

Gezondheidseffecten

Veehouderijen leveren een belangrijke bijdrage aan verhoging van fijn stofbelasting zowel regionaal als lokaal. In de nabijheid van veehouderijbedrijven zijn verhoogde concentraties endotoxinen gemeten die tot effecten op de luchtwegen kunnen leiden³. Of dergelijke blootstelling ook leidt tot specifieke effecten op de gezondheid van omwonenden is zeer beperkt onderzocht. Deze studies wijzen met name op het meer voorkomen van zelf gerapporteerde klachten van luchtwegen, verminderd welbevinden, acute klachten van ogen, neus en bovenste luchtwegen gerelateerd aan aanwezigheid van veehouderijbedrijven of hogere blootstelling aan fijn stof of endotoxinen.

Toetsingscriteria

De norm voor PM10 ligt op 40 µg/m³ en maximaal 35 overschrijdingsdagen met een belasting van 50 µg/m³. Zoals de Gezondheidsraad ook concludeert, is deze norm voor PM10 niet een goede parameter om de blootstelling van veehouderijbedrijven te toetsen. Bovendien treedt ook onder de PM10-norm gezondheidseffecten op. Daarom hanteert Bureau GMV in dezen het voorzorgbeginsel en acht elke significante toename van de bijdrage van het bedrijf aan PM10 concentratie (> 1,2 µg/m³) ten opzichte van de huidige situatie niet acceptabel.

	Toetsingscriteria fijn stof	Toelichting	Invullen door ondernemer
1	Overzichtstabel van fijn stof (PM10) op omliggende gevoelige bestemmingen (binnen 2 km) voor de huidige situatie - Vergunde (huidige) situatie - Aangevraagde (toekomstige) situatie	Deze tabel geeft inzicht in de fijn stofbelasting in de vergunde versus de aangevraagde situatie. En ook welke gevoelige bestemmingen betrokken zijn, en hoe de fijn stof belasting (voor zowel voor- als achtergrond) verandert voor iedere gevoelige bestemming.	<i>Door voorgenomen ontwikkeling is er sprake van een lichte toename van de fijnstofemissie op alle gevoelige objecten. Uit de berekening blijkt dat de aanvraag voldoet aan de fijnstofnormen zoals deze wettelijk zijn vastgesteld. De berekeningen en rekenresultaten zijn weergegeven in de Mer-beoordelingsnotitie welke tevens bij deze aanvraag is ingediend.</i>
	In de overzichtstabel van fijn stof moeten in ieder geval de volgende gegevens aanwezig zijn:		
1a	Wat is de totale fijn stof (PM10) concentratie (in µg/m ³) op de hoogste belaste gevoelige bestemmingen? Voor de vergunde (huidige) situatie	De totale fijn stof (PM10) concentratie bestaat uit de bijdrage van het bedrijf aan de fijn stof concentratie plus	<i>In het kader van de Mer-beoordelingsnotitie zijn berekeningen gemaakt om de verspreiding van fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) inzichtelijk te maken.</i>

³ Heederik DJJ, IJzermans CJ. (Redactie) Mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op de gezondheid van omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen. IRAS Universiteit Utrecht, NIVEL, RIVM, 7 juni 2011.

	Voor de aangevraagde (toekomstige) situatie	achtergrondconcentratie fijn stof. Door de totale fijn stof (PM10) concentratie aan te leveren voor vergunde en aangevraagde situatie worden de veranderingen in het gebied inzichtelijker.	<i>Hieruit blijkt dat er een lichte toename fijnstofimmissie plaatsvindt op alle te beschermen objecten in de beoogde situatie ten opzichte van de vergunde situatie.</i>
1b	Wat is de bijdrage van het bedrijf aan de fijn stof (PM10) concentratie (in $\mu\text{g}/\text{m}^3$)? - Voor de vergunde (huidige) situatie - Voor de aangevraagde (toekomstige) situatie	Een toename van de fijn stof concentratie kan leiden tot een toename van effecten op de luchtwegen. De bijdrage van het bedrijf aan de fijn stof (PM10) concentratie moet dus worden aangeleverd voor zowel de vergunde situatie als de aanvraag.	<i>De bronbijdrage van het bedrijf bedraagt maximaal 1,00 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in de beoogde situatie op de woning aan de Rosepdreef 13. In de vergunde situatie was dit 0,81. Echter gezien het ruimschoots voldoen aan de maximale emissiewaarden, kan gesteld worden dat de beoogde ontwikkeling geen negatieve gevolgen hebben op de gezondheid van de omwonenden.</i>

Maatregelen

Voor elk agrarisch bedrijf geldt dat het belangrijk is om, mét de uitstoot van fijn stof, ook de daaraan gekoppelde biologische agentia te beperken. Met het recht om de voorgestelde activiteiten uit te voeren komt ook de verantwoordelijkheid om te werken volgens het ALARA-principe: 'as low as reasonably achievable'. De ondernemer dient te onderbouwen welke maatregelen genomen worden om de uitstoot te beheersen volgens het ALARA-principe. Door de vragen uit de tabel te beantwoorden kan de ondernemer aangeven en onderbouwen welke maatregelen worden genomen binnen het bedrijf. Indien er extra maatregelen worden genomen die niet in de lijst vermeld staan, kunnen deze natuurlijk worden toegevoegd.

	Maatregelen fijn stof	Aanvullende informatie	Invullen door ondernemer
1	Wordt het aantal dieren in traditionele huisvestingsystemen verminderd (bijv. door oude stal niet meer te gebruiken voor veehouderij na gereedkomen nieuwe stal of oude stal aan te passen aan nieuwe eisen), en waarom wel/niet?	Minder dieren in traditionele, niet-emissiearme huisvesting leidt tot minder blootstelling van omwonenden aan fijn stof.	<i>In de beoogde situatie wordt stal 3 omgezet naar opslag/werktuigenberging, waardoor geen dieren meer gehouden worden in deze stal.</i>
2	Welke maatregelen worden genomen om de uitstoot van fijn stof te reduceren? Enkele voorbeelden zijn: - Aangepast strooisel bij pluimvee. - Aanpassing lichtschema's. - Oliefilm drukleidingen - Droogfilterwand - Ionisatiefilter - Warmtewisselaar	Een ondernemer kan zelf de Maatlat duurzame veehouderij - eisen hanteren. Hiervoor is een subsidiemaatregel beschikbaar. Per diercategorie kunnen maatregelen variëren.	<i>De stallen 4, 5 en 7 zijn in de beoogde situatie met vleeskuikens uitgevoerd met een warmtewisselaar met een fijnstofreductie van 13% (BWL2012.03.V2). In de situatie met vleeskalkoenen vindt geen reductie op fijnstof uitstoot plaats.</i>
3	Worden technieken (luchtwassers) met maximale	Het rendement in emissiereductie wat met een	<i>De toepassing van luchtwassers bij</i>

	emissiereductie ingezet, in combinatie met de inzet van emissiearme systemen, en waarom wel/niet?	luchtwasser behaald kan worden hangt af van het type. Met combiluchtwassers worden de hoogste rendementen behaald (80%) terwijl met waterwassers of chemische luchtwassers de rendementen veel lager zijn (30-35%).	<i>pluimveehouderijen levert in de praktijk nog veel strubbelingen op. Op het bedrijf worden alternatieve maatregelen genomen om de emissie van fijnstof vanuit de stallen te beperken. Deze maatregelen zijn beschreven onder punt 2.</i>
4	Wordt er gebruik gemaakt van technieken (BBT's) die maximale emissiereductie brengen, en waarom wel/niet? • Inzet luchtwasser • Inzet technieken in de stal (zie boven).	Er is geen gezondheidkundige drempelwaarde voor fijn stof. De norm van 40 µg/m ³ beschermt onvoldoende tegen gezondheidseffecten. Daarom adviseert Bureau GMV om te sturen op maximale emissiereductie, ook al voldoet het bedrijf zonder BBT ook aan de norm.	<i>De beoogde situatie voldoet ruimschoots aan de wettelijke grenswaarde van fijnstof.</i>
5	Wordt de inzet en het gebruik van de luchtwassers inzichtelijk gemaakt, met behulp van computergestuurde monitoringsystemen, en waarom wel/niet?	De luchtwasser dient 100% van de tijd te voldoen. Elektronische monitoring van nieuwe luchtwassers is wettelijk verplicht per 1-1-2013. Voor bestaande luchtwassers per 1-1-2016.	<i>Op het bedrijf zijn geen luchtwassers aanwezig.</i>
6	Wordt de ventilatie-uitlaat verhoogd, en waarom wel/niet? Stroomt de ventilatie-uitlaat verticaal uit, en waarom wel/niet?	Door verhoging en verticale uitstroom van de lucht treedt er een grotere verdunning op van de concentraties op leefniveau. Als de uitstroomopening van 5 meter naar 10 meter wordt verhoogd wordt de fijn stofconcentratie op 50 meter afstand ca. 7x, op 100 meter ca. 3x en op 250 meter ca. 1,5x zo laag. Kanttekening is wel dat stoffen hiermee, hoewel in lagere concentraties, verder verspreid worden in de leefomgeving.	<i>Nee, de ventilatie-uitstroom loopt horizontaal. Gezien de lage fijnstofbelasting op de geurvoelige objecten in de omgeving is het echter niet noodzakelijk om de ventilatie-uitstroom aan te passen.</i>

IV. Zoönosen

Gezondheidseffecten

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die zich via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang. De belangrijkste zijn Q-koorts en influenza (vogelgriep, varkensgriep). De aanwezige veehouderijbedrijven zorgen voor een (mogelijke) verhoogde blootstelling aan via de lucht overdraagbare zoönosenverwekkers en antibioticaresistente bacteriën die leiden tot een verhoogd risico op infectieziekten of onbehandelbare infecties. Het is nog niet goed inzichtelijk vanaf welke concentraties of binnen welke afstand tot aan veehouderijen het risico verhoogd is. Alleen bij een uitbraak met Q-koorts is er, op basis van wetenschappelijk onderzoek, een verhoogd risico op besmetting en ziekte bij omwonenden, in relatie tot afstand van woonhuis en melkgeitenbedrijven tot een afstand van 5 kilometer⁴.

Verder zijn er aanwijzingen dat bij enkele zoönosenverwekkers zoals *Coxiella burnetti* (veroorzaker Q-koorts), *Campylobacter* (veroorzaker darminfecties) en veegerelateerde MRSA, de bedrijfsgrootte een risicofactor is voor de werknemers binnen het bedrijf zelf om besmet te raken. Of deze bedrijfsgrootte ook een risico is voor besmetting bij omwonenden is onbekend, behalve bij Q-koorts.

Maatregelen

Met behulp van diverse maatregelen kan de verspreiding en uitstoot van deze zoönosenverwekkers en bacteriën voorkomen dan wel beheerst worden. Om een inschatting te kunnen maken van de risico's, is het nodig dat de afdeling Infectieziektenbestrijding van de GGD weet welke maatregelen er op dit gebied door de ondernemer genomen worden. Het is hierbij belangrijk dat de maatregelen zo precies mogelijk beschreven worden.

	Maatregelen zoönosen ⁵	Aanvullende informatie	Invullen door ondernemer
	Huisvesting		
1	Wordt er een huisvestingsstelsel gebruikt dat gericht is op beheersing van introductie en verspreiding van micro-organismen, en waarom wel/niet?	Beschrijving van huisvesting stelsel. Bij sommige huisvesting systemen in de kans op insleep en verspreiding veel minder dan bij andere stallen; bijvoorbeeld dichte en open stallen.	<i>De dieren in de stallen worden gehuisvest zoals dit op de meeste andere moderne bedrijven plaatsvindt. Dit huisvestingsstelsel is in het verleden doorontwikkeld om de dieren zo gezond mogelijk te houden. Daarnaast wordt door de toepassing van warmtewisselaars een zo optimaal mogelijk klimaat gerealiseerd in de stallen. Er is geen sprake van een uitloop voor de dieren waardoor de ziekte insleep wordt beperkt.</i>
2	Is de professionele expertise van een dierenarts betrokken bij	De dierenarts heeft kennis van preventie	<i>Een dierenarts komt regelmatig op het</i>

⁴ Maassen CBM, van Duijkeren E, van Duynhoven YTHP, Dusseldorp A, Geenen P, de Koeijer AA, Koopmans MPG, Loos F, Jacobs-Reitsma WF, de Jonge R, van de Giessen AW. Infectierisico's van de veehouderij voor omwonenden. RIVM Rapport 609400004, 2012.

⁵ Maatregelen richten zich op preventie en beheersing van risico's bij normale bedrijfsvoering. Uitbraken van dierziekten worden via aparte protocollen/regelgeving afgehandeld.

	het stalontwerp (ontwikkeling van stal en huisvestingssysteem), en waarom wel/niet?	van dierziekten	<i>bedrijf. Bij het ontwerp van de stal is overleg gevoerd met verschillende specialisten op verschillende takken zoals klimaat, stalontwerp, voer- en watergebruik en ook diergezondheid.</i>
3	Wordt er gebruik gemaakt van compartimentering (scheiding leeftijdsgroepen en afdelingen), en waarom wel/niet?	Bij compartimentering voorkom je dat micro-organismen verspreiden van de ene (leeftijds)groep dieren naar de andere groep	<i>In beide beoogde situaties is sprake van All-in-all-out per stal. Hierdoor is maar één leeftijdscategorie per compartiment aanwezig.</i>
4	Hoe zijn de punten voor mestafzuiging gesitueerd?	De punten voor mestafzuiging niet onder luchtinlaatplaatsen situeren om zo de overdracht van ziektekiemen van extern te beperken.	<i>Er is geen sprake van drijfmestputten op het bedrijf. De mest van het bedrijf wordt afgevoerd op het moment dat er geen pluimvee op het bedrijf aanwezig is. Dit gebeurt via de achterzijde van de stallen, zover mogelijk van de omwonenden vandaan. Hierdoor is overdracht van ziektekiemen tot een minimum beperkt.</i>
5	Welke veterinaire adviezen zijn opgenomen?	Opnemen van veterinaire adviezen voor de verbetering van interne en externe biosecurity.	<i>Per cyclus (vleeskalkoenen/vleeskuikens) wordt met de dierenarts de gezondheidssituatie op het bedrijf een aantal keer geëvalueerd. Indien nodig worden de adviezen van de dierenarts opgevolgd om de dieren gezond te houden.</i>
6	Waarom is er sprake van gesloten of open bedrijfsvoering?	Het advies is om een (zo veel mogelijk) gesloten bedrijfsvoering te hanteren om insleep van micro-organismen te verminderen	<i>Op het bedrijf worden vleeskuikens/vleeskalkoenen aangevoerd. De dieren blijven vervolgens op het bedrijf blijven tot het moment dat ze worden afgevoerd naar de slachterij. Doordat er tussentijds geen dieren worden aangevoerd, wordt de insleep van micro-organismen beperkt.</i>
	Kwalitatieve beschrijving		
7	Welk type zoönosen komt voor bij de diersoort op het bedrijf en welke extra maatregelen zijn gericht op de bestrijding van deze zoönosen?	Het is belangrijk om te weten welke zoönosen op het bedrijf kunnen voorkomen, voor de veehouder zelf, maar ook voor andere mensen die in de stallen komen. Bij inzicht in de relevante zoönosen krijgt men ook inzicht op welke wijze de zoönosen voorkomen kunnen	<i>De ondernemer is altijd actief bezig met het voorkomen van zoönosen op zijn bedrijf om ziekte bij de dieren te voorkomen. Dit tracht de [REDACTED] te bereiken door dagelijks toe te zien op een goede stalklimaat en te werken met hoge hygiëne eisen. Daarnaast vindt er op het bedrijf ongediertebestrijding plaats om</i>

		worden en welke maatregelen men dus kan nemen.	<i>insleep van ziekten zo veel mogelijk te beperken.</i>
	Opleidingseisen eigenaar/personeel		Invullen door ondernemer
8	Wat voor een opleidingsplan voor personeel (inclusief eigenaar) is op het bedrijf aanwezig? Zijn hierin de volgende punten opgenomen: • zoönosen • hygiënemaatregelen • het houden van dieren • herkenning dierziektes • te nemen maatregelen In welke mate is er in het opleidingsplan aandacht voor periodieke bijscholing?	Om de kennis over zoönosen en preventiemaatregelen actueel te houden is het van belang dat de veehouder en eventuele medewerkers zich regelmatig laten bijscholen.	<i>De ondernemer houdt zijn kennis op peil door regelmatig bijeenkomsten van studieclubs en seminars over diergezondheid bij te wonen en overleg te voeren met specialisten zoals vertegenwoordigers en dierenarts.</i>
	Hygiëne	Met extra aandacht voor hygiëne wordt insleep, verspreiding en uitstoot van zoönosen beheerd. De andere aspecten van hygiëne zijn ook voor de werknemers belangrijk.	
9	In welke mate is er een scheiding tussen het schone en niet-schone bedrijfsgedeelte?	De inrichting van een bedrijf is van belang voor uitstoot naar de buitenomgeving en kan ook de gezondheid van de dieren in belangrijke mate – positief of negatief beïnvloeden	<i>Bij bezoek van derden aan de stallen dient gebruik te worden gemaakt van bedrijfskleding. Op deze manier is insleep van buitenaf tot een minimum beperkt. Daarnaast worden niet meer bezoekers toegelaten dan noodzakelijk is.</i>
10	Is er een spoelplaats aanwezig voor de dieren, en waarom wel/niet?		<i>Er is een spoelplaats aanwezig waar voertuigen kunnen worden gereinigd en ontsmet. De dieren worden inpandig geladen, zodat er geen vervuiling van het buitenerf plaatsvindt.</i>
11	Is er een aparte opvang beschikbaar voor zieke dieren, en waarom wel/niet?	Door zieke dieren in een aparte ruimte te plaatsen voorkomt men verdere verspreiding van de ziekte.	<i>Er is geen aparte quarantaineopvang voor zieke dieren. Om het verplaatsen van dieren, en daarmee de spreiding van ziekten tussen de stallen, te voorkomen is hiervoor niet gekozen.</i>
12	Hoe wordt verzekerd dat in het bedrijfsgedeelte geen andere (landbouw)huisdieren kunnen komen?	Bacteriën/ virussen kunnen worden verspreidt door huisdieren.	<i>Op het bedrijf worden óf vleeskuikens óf vleeskalkoenen gehouden. De stallen zijn afgesloten zodat (huis)dieren de stal niet kunnen betreden.</i>

13	Welke maatregelen zijn getroffen om watervervuiling te voorkomen?	Het waterleidingsysteem blijkt te vaak ziektekiemen en resistente bacteriën te verspreiden. Dit heeft invloed op antibioticaresistentie en de ontwikkeling van zoönosen. In de praktijk worden veel (chemische) middelen ingezet om de microbiologische kwaliteit te verbeteren, maar dit heeft negatieve gevolgen voor de kwaliteit van het drinkwater.	<i>Tijdens het reinigen en ontsmetten van de stallen wordt hieraan aandacht besteed ter bestrijding van de ziektekiemen en resistente bacteriën. Gebruik van (chemische) middelen is niet uit te sluiten, wel wordt hier terughoudend mee omgegaan. Daarnaast worden regelmatig monsters genomen om de kwaliteit van het drinkwater te monitoren..</i> <i>De leidingen worden regelmatig gespoeld om de waterinstallatie goed op orde te houden.</i>
14	Welke beschermingsmaatregelen worden toegepast als bezoekers de stal ingaan?	Ter preventie van overdracht van ziekteverwekkers naar dieren en vice versa	<i>Op het bedrijf dient bedrijfskleding gedragen te worden. Daarnaast zijn de stallen alleen toegankelijk na toestemming van de eigenaar.</i>
15	Welke eisen zijn opgenomen voor de opslag van voermiddelen, ongediertebestrijdingsmiddelen, gewasbeschermingsmiddelen en mest?	I.v.m. veiligheid van belang dat de middelen in afgesloten ruimte staan. Is de mest afgedekt of wordt het meteen afgevoerd?	<i>Het voer wordt opgeslagen in de daarvoor bestemde voersilo's. Bestrijdings- en reinigingsmiddelen worden in een afgesloten kast bewaard. De mest wordt vanuit de stallen direct afgevoerd van het bedrijf.</i>
16	Wordt er een actief ongediertebestrijdingsbeleid gevoerd, en waarom wel/niet?	Ongedierte kan zorgen voor insleep en verspreiding van ziekteverwekkers	<i>Voor bestrijding van ongedierte wordt een erkend bedrijf ingeschakeld.</i>
	Diergezondheid		
17	Wordt het bedrijf begeleid door een vaste dierenarts (vermeld hierbij bij voorkeur de naam van de dierenarts)?	Begeleiding van een vaste dierenarts geeft aan hoe vaak de gezondheid van de dieren op het bedrijf gecontroleerd wordt. Hierbij vragen we de naam van de dierenarts bij wijze van borging.	<i>De ondernemer werkt samen met een vaste dierenarts.</i>
18	Hoe vaak vindt er bedrijfsbegeleiding door de dierenarts plaats?	Minimaal 1x maand bedrijfsbegeleiding door dierenarts	<i>Dit is afhankelijk van aanwezige dieren. Echter vindt minimaal 1 x per maand bedrijfsbegeleiding van de dierenarts plaats.</i>
19	Is er een bedrijfsgezondheid- en behandelplan op het bedrijf aanwezig, en wat houden deze in?	In het bedrijfsgezondheid- en bedrijfsbehandelplan staan de preventieve maatregelen die het bedrijf neemt t.a.v.	<i>Voor het bedrijf is een behandelplan opgesteld in samenwerking met de dierenarts. In dit plan zijn maatregelen</i>

		dierziekten en welke medicijnen worden voorgeschreven.	<i>opgenomen om de diergezondheid optimaal te houden.</i>
20	Welke maatregelen worden genomen om de verspreiding van zoönosen bij de aan- en afvoer van dieren te voorkomen? Is er een IKB-geregistreerde aan- en afvoer van dieren, en waarom wel/niet?	Zie IKB-eisen en IKB-rapportage. Een verwijzing naar een certificaat maakt niet altijd duidelijk welke maatregelen er daadwerkelijk, op het bedrijf, genomen worden. Beschrijf daarom expliciet de maatregelen die worden genomen en of de situatie in de aanvraag verandert.	<i>De dieren die worden aan- en afgevoerd worden gemeld zodat bekend is waar de dieren vandaan komen en naartoe gaan. Bij uitbraak van dierziekten kan hierdoor meteen worden achterhaald welke transporten van dieren er plaats hebben gevonden.</i>
	Maatregelen specifiek voor gesloten stalsystemen:		
21	Is toegang tot het schone bedrijfsdeel alleen mogelijk via een hygiënesluis, en waarom wel/niet?	Bij een hygiënesluis is het duidelijk dat men zich moet omkleden, handen wassen en eventueel douchen voordat de bezoeker de stal betreedt	<i>Op het bedrijf is geen hygiënesluis aanwezig. Echter dient op het bedrijf wel bedrijfskleding gedragen te worden. De toegangsdeuren tot het bedrijf zijn niet door bezoekers te openen zodat bezoekers niet rechtstreeks de stal in kunnen.</i>
22	Welke eisen zijn er gesteld aan de hygiënesluis en omkleedruimte?	Bijvoorbeeld een nieuwe overall/ schoenen als je in ander compartiment/ stal komt om niet de micro-organismen mee te nemen van de ene plaats naar de andere, handen wassen, douchen	<i>Bezoekers dienen altijd bedrijfskleding te dragen.</i>
23	Is er op het bedrijf een vaste werkverdeling (bijvoorbeeld per dag één werknemer per compartiment), en waarom wel/niet?	i.v.m. verspreiding van micro-organismen via de werknemer/ veehouder tussen de verschillende compartimenten of diergroepen	<i>Medewerkers hebben ieder eigen taken. Voor de verzorging van de dieren is [REDACTED] verantwoordelijk. De werkzaamheden worden zodanig gepland dat medewerkers niet van stal hoeven te wisselen wanneer ze op het bedrijf aanwezig zijn.</i>
	Maatregelen specifiek voor gemengde bedrijven		
24	Hoe wordt op het bedrijf voorkomen dat virussen zich tussen de twee diersoorten kunnen uitwisselen?	Met name de combinaties varkens en pluimvee, verwante soorten als rundvee en kleine herkauwers (schapen/geiten), en kleine herkauwers onderling brengen risico's m.b.t. zoönosen met zich mee.	<i>Op het bedrijf is maar één diersoort aanwezig, namelijk óf vleeskuikens óf vleeskalkoenen.</i>
	Maatregelen specifiek voor pluimveehouderijen		
25	Hoe wordt het pluimvee gehuisvest? - Binnenhuisvesting - Buitenhuisvesting met overkapping	Het gaat om een maatregel ter voorkoming op bewezen verhoogd risico op besmetting pluimvee via externe bronnen (trekvogels). Afhankelijk van	<i>De stallen worden zo uitgevoerd dat de vleeskuikens niet in contact kunnen komen met vogels. De dieren worden binnen gehouden ter</i>

	- Buitenhuisvesting met extra monitoring - Buitenhuisvesting	de beoogde locatie en aantal omwonenden vindt hier afweging plaats tussen dierenwelzijn en gezondheid.	<i>voorkoming van contact met vogels.</i>
	Maatregelen specifiek voor geitenhouderijen		
26	Maatregelen ter voorkoming van verspreiding Q-koorts zijn vastgelegd in een factsheet van 24 november 2011 en richten zich onder andere op vaccinatie, tankmelkonderzoek, mestbeleid en hygiëne.	Zie voor meest recente informatie: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/q_koorts	<i>Er worden geen geiten op het bedrijf gehouden.</i>
	Bedrijven met dieren en publieksfunctie		
27	Wordt er deelgenomen aan GD keurmerk zoönosen, en waarom wel/niet?	Voor meer informatie over eisen en certificering: http://www.capraovis.nl/docs/LR%20GD1518%20flyer%20zoönosen(schoon).pdf	<i>Het keurmerk GD zoönosen is vooral belangrijk voor bedrijven waar de dieren contact hebben met mensen. Bijvoorbeeld een kinder- of zorgboerderij, activiteitenboerderij, agrarische kinderdagverblijf of een manege. Aangezien op onderhavige locatie vrijwel geen bezoekers komen is dit noodzakelijk.</i>

V. Transport

Gezondheidseffecten

Transportbewegingen van en naar het bedrijf kunnen een negatief effect hebben op de omgeving door middel van geluid, geur, het risico op ongevallen en de uitstoot van fijn stof. Het is hierbij belangrijk op welke tijden transport plaatsvindt ('s avonds of overdag), en de routing van vrachtverkeer (binnen of buiten bebouwde kom).

Transport (uit toetsingsinstrument)				
			Invullen door ondernemer	
Maatregelen	Opnemen in eisen vergunning-aanvraag: Toetsing of weging		Aanvullende informatie	
Maatregelen gericht op de activiteit:				
Routing vrachtverkeer met levende dieren en mesttransport buiten bebouwde kom omleiden.		Weging	Verkeers- en vervoersplan gemeente	<i>Vanuit de bedrijfslocatie is het onmogelijk om de bebouwde kom te vermijden. De ontsluiting van het bedrijf vindt plaats via de Rosepdreef naar de Oirschotsebaan, welke vervolgens aansluit op op de Spoordonkseweg. De spoordonkseweg gaat over in de kempenweg, welke aansluit op de A58. De doorgaande wegen zijn gesitueerd in de bebouwde kom. Het vrachtverkeer rijdt op deze manier nauwelijks door de bebouwde kom.</i>
Bij uitbraak zoönosen wegen afsluiten zodat diertransport en mesttransport buiten de bebouwde kom omgeleid wordt.	Toetsing		Verkeers- en vervoersplan gemeente	<i>Zoals reeds aangegeven rijdt het vrachtverkeer nauwelijks door de bebouwde kom.</i>
Inventariseer of er knelpunten zijn voor de verkeersveiligheid bij het voorgenomen initiatief. Neem maatregelen door: Scheiding langzaam- en vrachtverkeer Type wegverharding sluit aan bij vrachtverkeer Ligging voet- en fietspaden en oversteekplaatsen Goede verlichting wegen Maximale toegestane snelheid	Toetsing		Verkeers- en vervoersplan gemeente.	<i>De wegen zoals hierboven beschreven hebben voldoende capaciteit voor de afwikkeling van het verkeer. Door de aanwezigheid van een brede oprit zal de verkeersveiligheid niet in het geding komen. Op het bedrijf is voldoende parkeergelegenheid en manoeuvreerruimte aanwezig voor de vrachtwagens waardoor overlast op de openbare weg tot een</i>

Parkeerplaatsen op terrein zelf of aparte plaatsen aanwijzen waar opleggers met dieren tijdelijk kunnen staan.				<i>minimum is beperkt.</i>
Maatregelen gericht op uitstoot:				
Inpandige laad- en/of afleverplaats (laad-, afleverplaats zijn aan minimaal drie zijden en van bovenaf gesloten)		Weging		<i>Het lossen en laden van de vleeskuikens/vleeskalkoenen gebeurt inpandig.</i>
Maatregelen gericht op blootstelling:				
Tijdstip transportbewegingen: Regel de tijdstippen voor het laden en lossen bij aan- en afvoer van: - Diervoeders - Mest - Dieren - Kadavers - Tankwagen (melk) - Eieren - Aanvoer grondstoffen Niet voor 7 uur in de ochtend en na 19 uur in de avond.	Toetsing		Bij vergunningsplichtige bedrijven kun je hier eisen aan stellen. Bij bedrijven die vallen onder activiteitenbesluit zijn geen aanvullende eisen te stellen. Wel de Beperkte milieutoets omgeving vergunning (BOMR): verzoek om extra gegevens ivm eigen gemeentebeleid.	<i>De meeste transportbewegingen van het bedrijf vinden in de dagperiode plaats. Incidenteel komt het voor dat het vullen van de voersilo's in de avond plaatsvindt, dit is afhankelijk van de drukte bij de voerleverancier.</i> <i>Het laden van vleeskuikens vindt 's nachts plaats. Bij daglicht zijn de dieren actiever en moeilijker te vangen. Door 's nachts te laden blijven de dieren rustig en ontstaat geen stress bij de dieren.</i> <i>Alle andere activiteiten vinden in de dagperiode plaats.</i>

VI. Landschappelijke inpassing

Gezondheidseffecten

Landschappelijke inpassing heeft een directe relatie met gezondheid. Bomen en struiken hebben een positief effect op gezondheid door de invloed op geluid. Een groen uitzicht vermindert de hinder die lawaai kan opleveren hoewel het feitelijk geluidsniveau niet wordt verlaagd door beplanting⁶. Daarnaast is de hoeveelheid groen in de woonomgeving van mensen positief geassocieerd met de ervaren gezondheid van bewoners, zowel in stedelijke en plattelandse woonomgeving. De positieve bijdrage van groen wordt veroorzaakt door het optreden van verkoeling en vermindering van hitte-stress (stedelijk).

Ook kan de aanwezigheid van lokaal groen de concentraties luchtverontreinigende stoffen in de lucht kunnen verlagen, doordat de verontreinigingen op de vegetatie worden gedeponereerd of geabsorbeerd. Een negatief effect wordt veroorzaakt door pollen en schimmelsporen afkomstig van bomen. Deze stoffen kunnen de gezondheid van allergische en/of astmatische personen negatief beïnvloeden.

Landschappelijke inpassing (uit toetsingsinstrument)				
Maatregelen		Opnemen in eisen van vergunning-aanvraag; toetsing of weging	Aanvullende informatie: Alle maatregelen kunnen worden opgenomen in bestemmingsplan en/of milieuwetgeving Welke criteria aan de maatregelen worden gegeven, staat beschreven in de Maatlat Duurzame Veehouderij.	Invullen door ondernemer
Maatregelen gericht op uitstoot en verspreiding:				
Patronen	Openheid: - afstand tussen bouwblokken - afstand bouwblok tot de weg	Weging		<i>De rand van het beoogde bouwvlak is gelegen op 8 meter van het dichtstbijzijnde bouwvlak (Rosepdreef 13). Het bouwvlak is gelegen aan de openbare weg. De stallen zijn op 88 meter van de weg gerealiseerd.</i>

⁶ Informatieblad Groen en Geluid GGD werkgroep groen en gezondheid, 2012

	Perceelsranden: Inzet van singels	Weging		<i>Het bedrijf is rondom voorzien van beplanting waardoor de bestaande bebouwing landschappelijk is ingepast.</i>
	Inzet van water, bijv. poelen, wadi's en sloten	Weging		<i>Het hemelwater afkomstig van de stallen wordt geloosd op bestaande perceelsloten en geïnfiltreerd op de omliggende gronden.</i>
Kavelstructuur	Erfverharding: - Percentage verharding - Soorten erfverharding	Weging		<i>Er is niet meer erfverharding aangebracht dan noodzakelijk is. Bij een veehouderij is voldoende ruimte benodigd voor het manoeuvreren over het bedrijf om de stallen/silo's te bereiken.</i>
Erfbeplanting		Weging	Bij erfbeplanting dient bij keuze voor soorten ook een afweging gemaakt worden in effectiviteit voor gezondheid en ecologie.	<i>Het bedrijf is rondom voorzien van bomen passend in de omgeving. Door de bomen wordt de ecologische waarden van de omgeving versterkt.</i>
Bebouwing algemeen	Woning losgekoppeld van bedrijfsbebouwing	Weging		<i>De woning is los van de overige bebouwing gerealiseerd.</i>
Bedrijfsbebouwing	Afstand tot de weg: - Stallen - Mestopslag - Voeropslag Bebouwing haaks op de as van de weg Bouwhoogte Kleurgebruik	Weging		<i>De stallen staan op grote afstand van de weg (ca. 88 m). De bouwhoogte is beperkt tot de minimale benodigde hoogte om de impact op de omgeving te beperken. De maximale bouwhoogte van de stallen bedraagt 6,83 meter.</i>
Woonbebouwing	Woonbebouwing qua positie ruim voor de bedrijfsbebouwing; Woonbebouwing heeft landelijk karakteristiek.			<i>De woning is voor de stallen gerealiseerd. De woning past qua uitstraling bij de overige woningen in de directe omgeving.</i>

Bijlage 1: Kaart omgeving Rosepdreef 9

